

Het thema

Seksualiteit is een natuurlijk deel van ieders leven. Bij seksualiteit horen geslachtelijke identiteit, vriendschappen, zelfrespect, lichaamsbeeld en bewustzijn, emotionele ontwikkeling en sociaal gedrag, zowel als betrokkenheid in lichamelijke uitingen van liefde, genegenheid en wensen. Dit thema vereist respect en begrip.

Het nastreven van volledige inclusie in de gemeenschap geeft mensen met een verstandelijke beperking nieuwe ervaringen, verschillende risico's, en meer kansen om keuzes te maken. Veel mensen met een verstandelijke beperking krijgen geen onderwijs en ondersteuning om hen te beschermen tegen misbruik, exploitatie, ongewenste zwangerschap, en seksueel overdraagbare aandoeningen, met bescherming van hun waardigheid en rechten.

Standpunt

Arduin erkent en bevestigt dat individuele personen met een verstandelijke beperking mensen zijn met seksuele gevoelens, behoeften en identiteit, en is van mening dat seksualiteit altijd gezien moet worden in de totale context van menselijke relaties.

Arduin is van mening dat mensen met een verstandelijke beperking als individu het fundamentele recht hebben om:

- Privacy te hebben;
- Lief te hebben en geliefd te worden;
- Vriendschappen en emotionele relaties te ontwikkelen;
- Te leren over seks, seksuele exploitatie, seksueel misbruik, veilig vrijen, en andere thema's m.b.t. seksualiteit;
- Hun rechten en verantwoordelijkheden uit te oefenen en op te nemen m.b.t. privacy en seksuele expressie en de rechten van anderen;
- Te trouwen en na voldoende en zorgvuldig geïnformeerd te zijn een beslissing te nemen m.b.t. het (niet) krijgen van kinderen. Waar hier wordt gesproken over een fundamenteel recht, is er tegelijkertijd de maatschappelijke verplichting de eventuele risico's voor de toekomstige ouder en kind in beeld te brengen.
- Een eigen expressie van seksualiteit te ontwikkelen met inachtneming van leeftijd, sociale ontwikkeling, culturele waarden en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Uiteraard hebben mensen met een verstandelijke beperking daarbij eveneens het recht op een zorgvuldige, waar nodig deskundige, ondersteuning. Hierbij speelt in Arduin de persoonlijk assistent een centrale rol. Deze kan zich laten bijstaan door een orthopedagoog en/of arts (mede afhankelijk van de aard van de ondersteuningsvraag van de

cliënt).

Daarnaast maakt elk mens deel uit van een gezin, een familie, en kan daar niet los van gezien worden. Hij/zij ontwikkelt een eigen mening, eigen keuzes, en een eigen identiteit vaak in communicatie met zijn familie. De plaats van ouders en familie wordt als zodanig in deze dan ook met nadruk gerespecteerd en gewaardeerd, en wordt vanuit het ondersteuningsdenken ook gestimuleerd, met dien verstande dat de dienstverlening van de organisatie in eerste instantie gericht is op de cliënt, zijnde de mens met een verstandelijke beperking.

In dit verband en op basis van deze principes biedt Arduin ondersteuning aan op het gebied van seksualiteit aan cliënten die hier behoefte aan hebben. Hierbij kan gedacht worden aan:

- De cursussen "Vriendschap en liefde", deel 1, 2, en 3, door de Arduinse School
- Seksuele voorlichting aan individuele cliënten
- Traumaverwerking via groepsworkshop bij vrouwen n.a.v. ervaringen op het gebied van seksueel misbruik. Dit is een programma van Arduin in samenwerking met Artemis.
- Traumaverwerking bij vrouwen n.a.v. ervaringen op het gebied van seksueel misbruik via individuele gesprekken.
- Ondersteuning van cliënten-slachtoffers van seksueel misbruik.
- Ondersteuning van cliënten-daders van seksueel misbruik.
- Ondersteuning van cliënten in een relatie.
- Verwerkingstherapie n.a.v. seksueel misbruik via een lichaamsgerichte benadering met psychomotore therapie
- Traumaverwerking voor mannen

Ook wordt ondersteuning geboden aan medewerkers:

- Ondersteuning van medewerkers in het geven van seksuele voorlichting aan individuele cliënten.
- Ondersteuning van medewerkers in het geven van begeleiding op het terrein van seksualiteit aan individuele cliënten. Hierbij wordt ook gedacht aan zorgvuldig omgaan met voorbehoedsmiddelen en adequaat handelen bij ongewenste zwangerschap.
- Ondersteuning van medewerkers in relatiebegeleiding.
- Cursus "Weerbaarheidsontwikkeling" voor medewerkers

Arduin is er verder voorstander van dat op een individuele basis mensen met een verstandelijke beperking die kinderen hebben gepaste en zorgvuldige ondersteuning krijgen om hen te helpen in de opvoeding van hun kinderen.

Arduin is ook van mening dat een verstandelijke beperking als zodanig, ongeacht de ernst van deze beperking, niet onvrijwillig sterilisatie mag rechtvaardigen of onthouden van sterilisatie aan hen die dit voor zichzelf

kiezen. M.b.t. sterilisatie sluit Arduin aan bij het standpunt van de Inspectie voor de Gezondheidszorg, geformuleerd in het herzien advies d.d. december 1998.

De visie van Arduin m.b.t. seksualiteit, en de mogelijkheden qua ondersteuning, zoals verwoord in deze notitie, worden via de daartoe geëigende kanalen kenbaar gemaakt aan en besproken met cliënten, ouders/naastbetrokkenen en medewerkers.

Februari 2000